

בית הדין הצבאי לערעורים

בפני:

אל"ם מאיה הלר - שופטת

בעניין:

ח/XXX טוראי ד' א' – המערער (ע"י ב"כ, עו"ד מיכאל דינציס)

נגד

התובע הצבאי הראשי – המשיב (ע"י ב"כ, קמ"ש עמית ברנע)

ערעור על החלטה של בית הדין הצבאי המחוזי במחוז שיפוטי המרכז שניתנה בתיק מרכז (מעצרים) 75/18 (סא"ל סיגל טורג'מן-חזן – שופטת) ביום 28.3.2018. הערעור נדחה.

ה ח ל ט ה

רקע

1. ביום 19.3.2018 נעצר המערער, טור' ד' א', בשל חשד להיעדרותו מן השירות שלא ברשות לתקופה העולה על חמש שנים, מיחידה סדירה. מעצרו הוארך לצורכי חקירה. ביום 26.3.2018 הגיש המערער בקשה לעיין מחדש בשאלת המעצר, משנטען כי חלה הדרדרות במצבה הבריאותי של אשתו, לצד תיאור נסיבותיו האישיות המורכבות. הדיון נקבע לאותו היום.

2. לאחר ששמעה את טיעוני הצדדים, דחתה נשיאת בית הדין קמא, ביום 26.3.2018 את בקשתו של המערער, תוך שקבעה כי "חומר הראיות הלכאורי הוא איתן ומבוסס. לעילת הפגיעה במשמעת הצבא מתווסף החשש להימלטות מאימת הדין, שהוא טבוע בעבירה לאור משכה, אך מתחזק גם לאור הרשעתו הקודמת של החשוד... המערער החל את היעדרותו הנוכחית יממה לאחר שסיים את ריצוי כליאתו הקודמת. היעדרות הנוכחית הסתיימה רק במעצרו. משכך, לא מצאתי כי ניתן להלום את עילות המעצר בחלופה, וודאי שלא להורות על שחרור. עוד לא מצאתי, עם כל ההבנה למצבו המשפחתי המורכב של החשוד, להורות על חופשה מן המעצר, בניגוד לדעתו של מפקד הבס"כ". מעצרו הוארך לצורך הגשת כתב אישום.

3. ביום 28.3.2018 עם הגשת כתב האישום, אשר ייחס למערער עבירה של היעדר מן השירות שלא ברשות, לפי סעיף 94 לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955, בגין היעדרותו מחטמ"ר שומרון XXX, עד למעצרו, עתרה התביעה למעצרו של המערער עד לתום ההליכים המשפטיים בעניינו. בית הדין קמא נתן דעתו למלוא הטיעונים שהועלו ואף עיין במסמכים רפואיים עדכניים שהציג הסנגור, וקבע כי "לא מצאתי שהוצג בפניי שינוי נסיבות המצדיק עיון מחודש בהחלטה זו [של הנשיאה, מיום 26.3.2018]... באפשרות הסנגור לפנות למפקד הכלא ולהציג את המסמכים מחדש כדי לקבל את החלטתו בעניין... אשר לטענה כי הנאשם טרם פגש בגורמי וה"ל... העיכוב בהבאתו בפני וה"ל נוכח דיון המעצר הקודם אינו מצדיק שינוי בתנאי המעצר. לאור זאת ובהמשך להחלטת כבוד הנשיאה אני מורה על המשך מעצרו של הנאשם עד לתום ההליכים בעניינו".

4. ההגנה משיגה בפני על החלטה זו. טענתה המרכזית נעוצה במצבה הרפואי של אשתו של המערער. נטען, כי בהתאם לאסמכתא הרפואית זקוקה אשתו המאושפזת "להשגחה וטיפול של בעלה". במסמך מאוחר יותר נכתב כי "כעת החולה עדיין כאובה, עליה להישאר במסגרת האשפוז על מנת להשלים טיפול ונוגדי כאבים לפי הצורך". ביאר הסנגור המלומד, כי למערער ולאשתו אין גורמי תמיכה או סיוע אחרים, לאור נסיבות אישיות עליהן עמד. עוד פירט הסנגור אודות מצבו הכלכלי הקשה של המערער, אשר מצוי בהליכי פשיטת רגל, זאת לצד קשיים רפואיים של המערער ואשתו (בנוסף לאלו שפורטו לעיל). הוסיף הסנגור וטען, כי מאחר שבשנים האחרונות עובד המערער במקום עבודה מסודר וקבוע, כתובת מגוריו ידועה ואשתו מאושפזת, אין חשש של ממש להימלטותו מאימת הדין ולפיכך יש לאשר למערער חופשה קצרה על-מנת לשהות לצד אשתו במהלך חג הפסח.

5. התביעה הצבאית עתרה, מנגד, להותיר את החלטת בית הדין קמא על כנה. נטען, כי עילות המעצר בעניינו מתקיימות במלוא עוזן. כך, נוכח היעדרותו הממושכת של המערער, אשר הסתיימה אך במעצרו, לאור היעדרותו הקודמת שבגינה תלוי ועומד נגד המערער עונש מאסר מותנה בר הפעלה, ובהינתן דבריו של המערער באמרתו, כי הוא אינו מעוניין לשרת בצה"ל וכי בכל יום שבו הוא נתון במעצר, הולכת ומחריפה מצוקתה הכלכלית של המשפחה, קיים חשש של ממש להימלטותו של המערער מאימת הדין לו ישוחרר לחופשה מהמעצר.

דיון והכרעה

6. בית-דין זה קבע זה מכבר כי "ככלל, תקום חזקה עובדתית בדבר חשש סביר להימלטות מאימת הדין מקום שבו נאשם נעדר מן השירות או השתמט הימנו לתקופה ארוכה" (ע"מ/1/09 טור' סולסן נ' התובע הצבאי הראשי (2009); וראו גם: בג"ץ 4089/97 דמרי נ' מפקד בסיס כליאה 394 צה"ל (לא פורסם, 4.7.1997); ע"מ/49/06 התובע הצבאי הראשי

נ' טור' אטדגי (2006); ע"מ/16/36 טור' עובדיה נ' התובע הצבאי הראשי (2016); ע"מ/17/25 טור' בצלאל נ' התובע הצבאי הראשי (2017).

7. בעניינינו של המערער, לאור משכה הארוך של ההיעדרות מיחידה סדירה, שהחלה מיד בסמוך לאחר שסיים לרצות עונש מאסר בגין היעדרות ממושכת קודמת, באופן המלמד על כי לא היה בעונש מאסר מותנה כדי להרתיעו מלשוב ולבצע עבירה, ומשהמערער העיד על עצמו כי "כל יום שאני במעצר אני מפסיד כסף", ולאור הענישה הצפויה לו, אם יורשע בדין, דומה כי החשש להימלטותו מהדין הוא ממשי ומשמעותי.

8. במצב דברים זה, הנני נדרשת לבחון, האם יש לאשר למערער לצאת לחופשה מן המעצר בשל מצבה הרפואי של אשתו, ומשנטען, כי אין אחר אשר יכול לסייע לה בתקופה זו.

9. בית המשפט העליון התווה בבש"פ 5857/17 **מדינת ישראל נ' קורובקוב** (טרם פורסם, 15.8.2017) את הכללים באשר לאופן בחינת בקשה לשחרור עצור לחופשה, ללא ליווי. משנקבע כי ככלל חופשה מן המעצר אינה עולה בקנה אחד עם תכלית המעצר ועם עילותיו, נפנה בית המשפט העליון לבחון מהם אותם מקרים יוצאי דופן, אשר יצדיקו מתן חופשה כאמור. בין המקרים הללו נמנו "שיקולים בעלי אופי 'הומניטארי' הנוגעים לנסיבותיו של העצור עצמו" (פסקה 22). עוד נקבע בהחלטה זו, כי "החלטה כזו אינה יכולה להתקבל במנותק מעמדתו של הגוף האמון על החזקת העצור... שילובו של שב"ס בהליך ההחלטה יתרום לאחידות ולשוויון בין עצורים... בידי שב"ס נצבר מידע על אודות העצור... מידע זה עשוי להיות בעל משמעות לא רק להחלטה האם להיעתר לבקשת העצור, אלא גם למניעת סיכונים אפשריים שיציאתו ממתקן הכליאה עלולה לגרום" (פסקה 36).

10. כפי שפירטתי בהחלטתי בע"מ/17/82 טור' **סאיג נ' התובע הצבאי הראשי** (2017), גם בית דין זה קבע, כי על בית הדין, בבואו לבחון בקשתו של עצור לצאת לחופשה, לתת דעתו לעמדת הרשות המנהלית המוסמכת, ובעניינינו – עמדתו של מפקד בסיס הכליאה, אשר אוצר את מלוא המידע הרלוונטי לבחינת הבקשה. כך בע"מ/15/38 **התובע הצבאי הראשי נ' טור' פרידמן** (2015) עמד בית-דין זה על אופן הפעלת סמכותו של בית הדין בעת בחינת בקשות למתן חופשה ממעצר. נקבע כי:

"ראוי כי סמכות זו תופעל **בזהירות**, כשיש **נסיבות דחופות**, שבשלב נקיטת ההליכים במסלול המנהלי תאיין את המטרה שלשמה נועדה החופשה המבוקשת. גם אז, בטרם ייתן בית הדין את החלטתו, יש לעשות את מירב המאמצים לקבל את עמדת רשויות הכליאה, ולהביאה במניין שיקוליו, בקבלת ההחלטה (השוו עניין **חבה**; בש"פ 1381/10 **מדינת ישראל נ' אליאס** (לא פורסם, 24.2.2010); בש"פ 4474/10 **לוי נ' מדינת ישראל** (לא פורסם, 10.6.2010) שם הוטעם כי '...רק במקרים חריגים ויוצאים מן הכלל בית המשפט יורה על שחרורו של העצור בניגוד להחלטת שירות בתי הסוהר)".

11. הוראת קמצ"ר מספר XXX מנחה כיצד לבחון בקשות למתן חופשה מבסיס הכליאה. בהתאם להוראה זו, ככלל, אין לאשר חופשה לעצור טרם סיום משפטו, אלא אם

מתקיימות נסיבות מיוחדות המנויות בסעיף 9 להוראה. עיון בסעיף זה מלמד כי המדובר ברשימה של טעמים אישיים (כגון: פטירת בן משפחה של כלוא, או להבדיל, השתתפות בשמחה של קרוב משפחה מדרגה ראשונה). אשפוזו של בן זוג אינו מנוי ברשימת הנסיבות, ואולם ייתכן שנכנס הוא בגדרה של הוראה 9' הקובעת: "בנסיבות מיוחדות המצריכות מתן חופשה לדעת מפקד הבס"כ/רע"ן כליאה".

12. בענייננו, שללו גורמי הכליאה את בקשתו לחופשה וזאת לאחר שבחנו את נסיבותיו של המערער ועיינו במסמכים הרפואיים על שם אשתו, משנקבע כי "לאור הנסיבות שפורטו, הוודאות בדבר חזרתו מחופשה מוטלת בספק", וכי "לא מצאתי כי יש מקום להוציא את הכלוא לחופשה בשל מצבו הרפואי של רעייתו".

13. אף אני בחנתי את המסמכים הרפואיים של אשתו של המערער. מבלי להקל ראש בסבלה, כמו-גם בנסיבותיו הסבוכות של המערער בכלל, לא סברתי כי עלה בידי ההגנה לשכנעני כי במקרה דנן קיימים טעמים המצדיקים להורות על חופשה למערער, ולחרוג בנסיבות העניין, מהכללים שפורטו.

14. כפי שנפסק, חופשה ממעצר "אינה עולה בקנה אחד עם המעצר ועם תכליתו" (בש"פ 5874/02 אטיה נ' מדינת ישראל, נו(5) 865 (2002)). במקרה זה, מקובלת עלי מסקנתו של בית הדין קמא, שלפיה לא פורט מצב רפואי קשה המצדיק מתן חופשה כאמור. מנגד, לאור הטעמים שבוארו, קיים חשש של ממש להימלטותו של המערער מאימת הדין. חשש זה לא ניתן להפיג אך מעצם העובדה כי המערער עובד במקום עבודה קבוע, בעת האחרונה. למעשה, בהעדר גורמי תמך, אף לא ניתן להצביע על גורמים שיוכלו לפקח על המערער או לערוב כי ישוב מן החופשה.

15. במצב דברים זה, ועל אף שאנו מצויים בערבו של חג הפסח, וחרף נסיבותיו הקשות של המערער, לא ניתן לקבל את ערעור ההגנה.

16. ערעור ההגנה נדחה, אפוא.

ניתנה והודעה היום, י"ג בניסן התשע"ח, 29 במארס 2017, בפומבי ובמעמד הצדדים.

מאיה הלר, אל"ם
שופטת בית הדין הצבאי
ל ע ר ע ר י ס

חתימת המגיה: _____ העתק   נאמן   למקור
סגן   קורל   מכני
תאריך: _____ קצינת   בית   הדין